

A hajléktalanságra vonatkozó uniós stratégia

Az Európai Parlament 2014. január 16-i állásfoglalása az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájáról (2013/2994(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, különösen annak 2. és 3. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, különösen annak 9., 14., 151., és 153. cikkére,
- tekintettel az Európa Tanács felülvizsgált Európai Szociális Chartájára, különösen annak 31. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, különösen annak 34. és 36. cikkére,
- tekintettel „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja: A szociális és területi kohézió európai keretrendszere” című, 2010. december 16-i bizottsági közleményre (COM(2010)0758),
- tekintettel a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvre¹,
- tekintettel az „Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című bizottsági közleményre (COM(2010)2020),
- tekintettel az utcai hajléktalanság felszámolásáról szóló, 2008. április 22-i nyilatkozatára²,
- tekintettel a 2010 decemberében tartott európai konszenzuskereső konferenciára,
- tekintettel az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájáról szóló, 2011. szeptember 14-i állásfoglalására³,
- tekintettel a Bizottság „Szociális beruházás a növekedés és a kohézió érdekében, többek között a 2014–2020-as időszakra szóló Európai Szociális Alapon keresztül” című, 2013. február 20-i közleményére (COM(2013)0083),
- tekintettel „A hajléktalanság problémájának kezelése az Európai Unióban” című, 2013. február 20-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2013)0042),
- tekintettel az európai unióbeli szociális lakhatásról szóló, 2013. június 11-i

¹ HL L 180., 2000.7.19., 22. o.

² HL C 259. E, 2009.10.29., 19. o.

³ HL C 51. E, 2013.2.22., 101. o.

állásfoglalására¹,

- tekintettel a hajléktalansággal foglalkozó, az ír elnökség kezdeményezésére 2013. március 1-jén Leuvenben tartott miniszteri kerekasztal-találkozón megállapodás tárgyát képező hat elvre;
- tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel minden emberi lény szabadnak, egyenlő méltósággal és jogokkal születik, és a tagállamok felelőssége, hogy elősegítsék és biztosítsák ezeket a jogokat;
- B. mivel a hajléktalanság sérti az emberi méltóságot és az emberi jogokat; mivel a lakhatás alapvető emberi szükséglet, valamint a méltó élet és a társadalmi befogadás előfeltétele;
- C. mivel a 2020 stratégia és annak élenjáró kezdeményezése, a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja keretében, valamint az EU szociális beruházási csomagjában a hajléktalanság kezelése a szegénység leküzdését célzó uniós politika egyik prioritásává vált; mivel ugyanakkor a szegénység és a társadalmi kirekesztés jelenlegi szintje veszélyezteti az Európa 2020 stratégia azon célkitűzésének megvalósulását, amely szerint Európában 2020-ig legalább 20 millióval kell csökkenteni a szegénységben és társadalmi kirekesztésben vagy ennek kockázatával élő emberek számát;
- D. mivel a hajléktalanság a szegénység és nélkülözés legszélsőségebb formája, és mértéke az utóbbi évek során gyakorlatilag minden tagállamban megnövekedett;
- E. mivel a gazdasági és pénzügyi válság által leginkább sújtott tagállamok a hajléktalanság mindaddig példátlan mértékű növekedésével szembesülnek;
- F. mivel a szociális lakásért folyamodók szociális és családi profilja megváltozott, és mivel megnőtt az igény az ilyen lakások iránt;
- G. mivel egyes tagállamokban túl kevés a szociális lakás, és egyre nagyobb szükség van megfizethető lakhatási lehetőségekre;
- H. mivel több uniós testület, többek között a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóügyi Tanács (EPSCO), a Régiók Bizottsága, az Európa Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint az Európai Parlament felhívta a Bizottságot, hogy dolgozzon ki uniós stratégiát – vagy hasonló megoldást – a hajléktalanság ügyében;
- I. mivel a hajléktalanság természeténél fogva többrétű probléma, amely többrétű szakpolitikai megoldást tesz szükségessé;
- J. mivel egyre nyilvánvalóbb, hogy a hajléktalanság tekintetében az elsősorban a lakhatás megoldására összpontosító megközelítések a leghatékonyabbak;
- K. mivel a hajléktalanság kérdése az európai szemeszter keretében nagyobb figyelmet kap, és néhány tagállam a hajléktalanság kezelését a szegénység elleni küzdelem egyik

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0246.

prioritásként illesztette be 2012-re és 2013-ra vonatkozó nemzeti reformprogramjába;

- L. mivel a kézzelfogható társadalmi valósághoz igazodó jelenlegi uniós szakpolitikai keret egyengeti az utat a fokozott és ambiciózusabb uniós szintű intézkedések előtt a hajléktalansággal kapcsolatos kérdésekben;
 - M. mivel az EU tagállamai rendelkeznek a világ legfejlettebb szociális védelmi rendszerével, amely a legmagasabb szociális hozzájárulást adja a polgárok javára;
 - N. mivel a hajléktalansággal kapcsolatos kérdések kezelésének közvetlen felelősségét a tagállamok, és különösen regionális és helyi hatóságaik viselik, és mivel az uniós stratégiának kiegészítő szerepet kell játszania;
 - O. mivel a Bizottság szerepe a jelenlegi illetékességi területein belül és a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett megerősíthető;
 - P. mivel egyre több tagállam alkalmaz holisztikus stratégiát a hajléktalanság kérdéseiben, és szakpolitikáik továbbfejlesztése szempontjából hasznos volna számukra az európai szintű együttműködés;
 - Q. mivel a szegénység nem bűn, és mivel a hajléktalanság sem bűn, sem pedig önként vállalt életmód;
1. rámutat arra, hogy a hajléktalan emberek súlyos problémákkal küzdenek és embertelen körülmények között kénytelenek élni;
 2. nyomatékosan kéri a Bizottságot, hogy az Európai Parlamentnek az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájáról szóló 2011. szeptember 14-i állásfoglalásában foglalt irányvonalak, valamint más uniós intézményektől és testületektől származó javaslatok mentén, minden további halogatás nélkül dolgozzon ki uniós stratégiát a hajléktalansággal kapcsolatos kérdések kezelésére,
 3. úgy véli, hogy az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájának teljes mértékben meg kell felelnie a Szerződésnek, amely kimondja „a nemzeti, regionális és helyi hatóságok alapvető szerepét és széles mérlegelési jogkörét a tekintetben, hogy a felhasználók igényeihez a lehető legközelebb álló módon hogyan gondoskodjanak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásáról, más által való ellátásáról, illetve megszervezéséről”; úgy véli, hogy a hajléktalanság elleni küzdelem felelősségét a tagállamok viselik, és hogy az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájának ezért a szubszidiaritás elvének maradéktalan tiszteletben tartása mellett támogatnia kell a tagállamokat abban, hogy a lehető leghatékonyabban teljesíthessék az e felelősségükből fakadó feladatokat;
 4. kéri a Bizottságot, hogy állítson fel magas szintű szakértői csoportot, amelynek feladata, hogy segítséget nyújtson a számára a hajléktalansággal kapcsolatos uniós stratégia előszítésében és továbbfejlesztésében;
 5. kéri a Bizottságot, hogy országspecifikus ajánlásaiban fordítson kellő figyelmet a hajléktalanság kérdésére olyan tagállamok esetében, amelyekben a hajléktalansággal kapcsolatos kérdésekben sürgős előrelépésre van szükség; kéri a tagállamokat, hogy a hajléktalansággal kapcsolatos megfontolásokat erőteljesebben építsék be nemzeti

reformprogramjaikba;

6. hangsúlyozza, hogy átfogó és összehasonlítható adatokat kell gyűjteni a hajléktalanságról, a hajléktalan emberek megbélyegzése nélkül; hangsúlyozza, hogy az adatgyűjtés a hajléktalanság teljes felszámolásához vezető hatékony szakpolitikák kidolgozásának előfeltétele;
7. üdvözli az Európai Szociális Alapról szóló új rendelet olyan mutatók kidolgozásával kapcsolatos előírásait, amelyekkel nyomon követhető a hajléktalanokra, illetve a lakhatásból való kirekesztettség által érintett személyekre irányuló beruházások hatékonysága; felhívja a Bizottságot, hogy teljes mértékben használja ki ezeket az új eszközöket;
8. felhívja a Bizottságot, hogy az Európai Unió foglalkoztatási és társadalmi innovációs programját (EaSI) az uniós stratégia fő finanszírozási forrásaként használja fel a kutatás és a transznacionális kapcsolatok finanszírozására, és fokozza az együttműködést a legfontosabb érintett európai szereplőkkel;
9. kéri a Bizottságot, hogy a hajléktalanság kezelésének szempontját juttassa érvényre minden érdemleges uniós szakpolitikai területen;
10. kéri a Bizottságot, hogy a hajléktalansággal kapcsolatos uniós stratégia kidolgozásakor összpontosítsa figyelmét az alábbi, prioritásnak tekintendő témákra:
 - lakhatás a középpontban („housing-led”)/lakhatás mindenek előtt („housing first”) megközelítések a hajléktalanság tekintetében;
 - határokon átnyúló hajléktalanság;
 - a hajléktalanság kezelésével összefüggő szolgáltatások minősége;
 - a hajléktalanság megelőzése;
 - hajléktalanság a fiatalok körében;
11. felhívja a figyelmet a hajléktalanságról szóló 2011. szeptember 14-i állásfoglalásában foglalt, a hajléktalansággal kapcsolatos uniós stratégiára vonatkozó kulcsfontosságú elemekre, és különösen hangsúlyozza a következő elemek fontosságát:
 - a hajléktalanság rendszeres európai ellenőrzése;
 - kutatás és ismeretépítés a hajléktalansággal kapcsolatos szakpolitikák és szolgáltatások tekintetében;
 - szociális innováció a hajléktalansággal kapcsolatos szakpolitikákban és szolgáltatásokban;
12. nyomatékosan kéri a tagállamokat, hogy a társadalmi kirekesztés és a hajléktalanság megelőzése érdekében dolgozzanak ki a leginkább veszélyeztetett személyekhez igazodó szociális és megfizethető lakhatási megoldásokat;
13. kéri a tagállamokat, hogy ne sértsék meg a nemzetközi emberi jogi megállapodásokat,

és tartsák maradéktalanul tiszteletben az általuk aláírt valamennyi megállapodást, közöttük az Európai Unió Alapjogi Chartáját, az Egyesült Nemzetek Szervezetének polgári és politikai jogokról szóló nemzetközi egyezségokmányát és az Európa Tanács felülvizsgált Szociális Chartáját;

14. felhívja a tagállamokat, hogy haladéktalanul vessenek véget a hajléktalanok kriminalizálásának, valamint változtassanak azokon a diszkriminatív gyakorlatokon, amelyekkel megtagadják a hajléktalanoktól a szociális szolgáltatásokhoz és szállásokhoz való hozzáférést;
15. felhívja a tagállamokat, hogy használják fel a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap és más programok, például az Európai Szociális Alap (ESZA) forrásait a hajléktalanok helyzetének javítására, és nyissanak utat a hajléktalanok társadalmi befogadása, illetve munkaerő-piaci integrációjuk felé;
16. kéri a tagállamokat és az EU elnökséget, hogy az ír elnökség 2013 márciusában tett kezdeményezését követve tartsák meg rendszeres jelleggel az EU hajléktalansággal kapcsolatos ügyekért felelős minisztereinek kerekasztal-találkozóját; felkéri a Bizottságot, hogy szolgáltasson gyakorlati és pénzügyi támogatást a találkozóhoz;
17. felhívja a tagállamokat, hogy a kölcsönös tanulás fokozása és a bevált gyakorlatok cseréjének javítása érdekében mélyítsék el az együttműködést, és dolgozzanak ki közös szakpolitikai megközelítést;
18. kéri a tagállamokat, hogy alkalmazzanak holisztikus megközelítést a hajléktalanság kezelését célzó átfogó stratégiák kidolgozása során, amelyeknek elsősorban a lakhatási megoldásokra és a hathatós megelőzésre kell összpontosítaniuk;
19. véleménye szerint a tagállamoknak és helyi hatóságaiknak a bérlők szervezeteivel együttműködve hatékony megelőző politikákat kellene alkalmazniuk a kilakoltatás arányának csökkentése érdekében;
20. felhívja a Tanácsot, vegyen fontolóra garancia bevezetésére irányuló ajánlást annak biztosítása érdekében, hogy az Európai Unióban senki se kényszerüljön (sürgősségi) szolgáltatások hiányában fedél nélkül éjszakázni;
21. kéri a tagállamokat, hogy a nemzeti gyakorlattal összhangban, az érdemleges segélyszervezetekkel együtt dolgozzanak azon, hogy tanácsot adjanak és szálláshelyet biztosítsanak a hajléktalanok számára;
22. hangsúlyozza, hogy sürgősen fel kell venni a küzdelmet a hajléktalanok hátrányos megkülönböztetésének minden formájával és egész közösségek marginalizálásával szemben;
23. hangsúlyozza, hogy a lakhatási jog érvényre juttatása döntő fontosságú egy sor egyéb, közöttük számos politikai és szociális jog érvényesülése szempontjából is;
24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Régiók Bizottságának, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak, valamint az Európa Tanácsnak.

